

Dosarul nr. 2ra-2202/2019
nr. 2ra-58/2020

prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud: Iu. Movilă)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: E. Clim, B. Bîrca, St. Iorgov)

DECIZIE

19 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Andrei Șalin, reprezentat de avocatul Iurie Bucliș,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Șalin împotriva lui Andrei Dondea cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin infracțiune și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 09 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 27 iunie 2017 Andrei Șalin a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei Dondea cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin infracțiune și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, conform sentinței Judecătoriei Orhei din 30 iunie 2015, Dondea Andrei, care la 17 august 2014 i-a provocat intenționat leziuni corporale grave, a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) CP al RM și condamnat la 6 ani închisoare cu suspendarea condiționată a pedepsei pe un termen de probă de un an.

A mai menționat că acțiunea civilă fost admisă parțial și s-a încasat de la inculpat prejudiciul material în sumă de 5 805 lei, cheltuieli de judecată în sumă de 2 500 de lei și prejudiciu moral 30 000 de lei.

A invocat reclamantul că, prin recipisa din 24 iulie 2015 a confirmat primirea de la inculpat a sumelor adjudecate ca compensare a prejudiciului material și moral prin sentință. Cu sentința nu a fost de acord și a contestat-o cu apel atât în partea civilă cât și în partea penală.

A punctat că, în instanța de apel la 25 noiembrie 2015 a depus cererea de extindere a pretențiilor materiale conform art. 60 și 372 alin. (3) Codul de procedură civilă prin care a solicitat instanței de apel încasarea de la inculpat a prejudiciului cauzat de pârât, care constă din tratamentul consecințelor leziunilor

provocate de pârât și cheltuielile de judecată suportate în perioada de la pronunțarea sentinței, data de 30 iunie 2015, până la depunerea cererii la Curtea de Apel.

A specificat că, au fost solicitate cheltuieli de tratament suplimentare conform rețetelor și bonurilor de procurare a medicamentelor pentru perioada 29 iunie 2015- 10 noiembrie 2015 în sumă de 5 228,91 de lei. Cheltuieli de transport legate de investigațiile medicale și tratament în mun. Chișinău în sumă de 1 242 de lei. Efectuarea intervenției chirurgicale, XXXXX+ XXXXX în centrul medical specializat „Ovisus” - 30 110 lei. Tratamentul XXXXX - 50 000 de lei. La cerere au fost anexate toate documentele justificative în original, care se află până în prezent la materialele cauzei penale nr.1-14/2015.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2015, s-a respins ca nefondat apelul acestuia împotriva sentinței judecătoreiei Orhei din 30 iunie 2015, s-a admis în principiu acțiunea civilă suplimentară, lăsând soluționarea ei în procedură civilă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2015 și remisă cauza spre rejudecare în instanța de apel. Rejudecând cauza, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 01 noiembrie 2016 a admis apelul și cererea de extindere a pretențiilor materiale în conformitate cu art. 60 și 372 alin. (3) Codul de procedură civilă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11 aprilie 2017 a fost admis recursul, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2016, cu menținerea sentinței judecătoreiei Orhei din 30 iunie 2015.

A relevat că, în partea de motivare a deciziei în latura civilă se menționează, că partea vătămată (reclamantul) având ulterior careva cheltuieli suplimentare, poate să se adreseze în ordinea procedurii civile, prezentând probele respective. Conformându-se hotărârilor judiciare irevocabile apelează la instanța civilă în vederea exercitării dreptului de compensare a prejudiciului cauzat prin infracțiune și încasarea prejudiciului survenit după sentința de condamnare a pârâtului, indicat în cererea din 25 noiembrie 2015.

Atestă că, între timp de la depunerea la 25 noiembrie 2015 a cererii de extindere a pretențiilor materiale conform art. 50, art. 372 alin. (3) Codul de procedură civilă, până la depunerea prezentei cereri de chemare în judecată a suportat cheltuieli suplimentare de tratament a ochilor în mărime de 9 750,48 de lei, tratamentul XXXXX în sumă de 22 900 de lei și cheltuieli de transport în mărime de 759 de lei.

Deci, suma prejudiciului material nerecuperat, provocat de acțiunile criminale ale pârâtului și care urmează a-i fi compensate de el, la data de 27 mai 2017 constituie: cheltuieli de tratament a XXXXX conform rețetelor și bonurilor de procurare a medicamentelor pentru perioada 29 mai 2015 – 27 mai 2017 în sumă de 14 979,37 de lei, (5 228,91 + 4 126,2 + 269,26 + 2 521 + 1 190 + 1 644), cheltuieli de transport în legătură cu investigațiile medicale și tratament în mun. Chișinău în suma de 2 001 lei (1 242 + 753), efectuarea XXXXX - XXXXX + XXXXX în centrul medical specializat „Ovisus” - 30 110 lei și tratamentul XXXXX în sumă de 22 900 de lei. În total suma prejudiciului material nerecuperat constituie - 69 990,11 lei.

Cu referire la tratamentul XXXXX în sumă de 22 900 de lei, a precizat că acesta este legat cu XXXXX provocată în urma loviturii cu căldarea cu mortar

aplicată de pârât în momentul săvârșirii infracțiunii, dar această leziune nu se conține în raportul de constatare medico-legală nr. XXXXX din 03 octombrie 2014.

A explicat că, expertul, medic legist, s-a axat pe poziția fixării leziunilor corporale mai grave, însă, nu a examinat documentele medicale legate de XXXXX. În legătură cu aceasta consideră oportună dispunerea unei expertize medico-legale de constatare sau negare a legăturii de cauzalitate dintre acțiunile pârâtului în momentul săvârșirii acțiunii și leziunile XXXXX reclamantului.

A susținut că ulterior, reclamantul a înaintat instanței cerere de chemare în judecată suplimentară privind majorarea cuantumului pretențiilor invocând că pe parcursul procesului judiciar civil de la depunerea cererii până la data de 11 mai 2018, în legătură cu necesitatea prelungirii tratamentului XXXXX a suportat cheltuieli suplimentare care constau din cheltuieli de tratament a XXXXX conform rețetelor și bonurilor de procurare a medicamentelor pentru perioada 29 iunie 2015 – 27 iunie 2017 în sumă de 14 979,37 lei (5228,91 + 4126,2 + 269,26 + 2521 + 1190 + 1644). Cheltuieli de transport legate cu investigațiile medicale și tratament în mun. Chișinău în sumă de 2001 lei (1242 + 759). Efectuarea XXXXX - XXXXX + XXXXX în centrul medical specializat „Ovisus - 30 110 lei. XXXXX - 22 900 lei, iar în total - 69 990,11 lei.

Prin hotărârea din 27 septembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central, cerere de chemare în judecată depusă de Andrei Șalin împotriva lui Andrei Dondea cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin infracțiune și a cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 04 octombrie 2018, Andrei Șalin a declarat apel, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 09 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Andrei Șalin și s-a menținut hotărârea din 27 septembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel prin prisma art. 385 din Codul de procedură civilă, art. 14, 123, 1398, 1422 din Codul civil, a considerat întemeiată hotărârea primei instanțe, pe care a menținut-o, deoarece aceasta corect a elucidat și constatat circumstanțele cauzei, a verificat și apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei în vederea respingerii cererii de chemare în judecată, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul juridic litigios.

Totodată, Colegiul a reținut faptul că pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, Șalin Andrei a recunoscut că cheltuielile suportate, au intervenit până la pronunțarea sentinței irevocabile și până la întocmirea recipisei, prin care acesta a declarat, că nu are alte pretenții.

Astfel, instanța de apel a reținut că vinovăția lui Dondea Andrei nu a fost stabilită printr-un alt act, prin care ar fi demonstrat legătura cauzală cu acțiunile violente ale pârâtului/intimat cu prejudiciul material cauzat ulterior pronunțării sentinței.

La 09 octombrie 2019 Andrei Șalin, reprezentat de avocatul Iurie Bucliș, a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 09 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a indicat că consideră neîntemeiate actele judecătorești emise de instanțele de judecată ierarhic inferioare, deoarece au fost emise cu încălcarea normelor materiale și procedurale.

Recurentul în susținerea recursului a invocat argumente de fapt și de drept similare celor expuse anterior pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 09 aprilie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei prin scrisoarea de însoțire din 12 august 2019 (f.d. 238, vol. I), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către participanții la proces.

Astfel, recursul declarat la 09 octombrie 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 18 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În corespundere cu art. 432, alin. (2), lit. a), b) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Art. 432, alin. (4) Cod de procedură civilă, statuează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În concordanță cu art. 241, alin. (5) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Prin prisma art. 373, alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 148 Cod de procedură civilă, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu. Actele reviziei ori ale inspecțiilor departamentale, precum și raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

Asupra efectuării expertizei, instanța se pronunță printr-o încheiere, care nu poate fi atacată cu recurs.

Astfel, actele cauzei atestă că Andrei Șalin înaintând acțiune împotriva lui Andrei Dondea a solicitat încasarea prejudiciului cauzat prin infracțiune în mărime de 69 990,11 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, Judecătoria Orhei, sediul Central prin hotărârea din 27 septembrie 2018 a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Șalin împotriva lui Andrei Dondea cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin infracțiune și a cheltuielilor de judecată.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 09 aprilie 2019 a respins apelul declarat de Andrei Șalin și a menținut hotărârea din 27 septembrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că instanțele ierarhic inferioare pripit au concluzionat asupra netemeinicii acțiunii, or, concluzia acestora este rezultatul examinării superficiale a litigiului dedus judecății și interpretării eronate a probatoriului administrat în cauză, prin ce se impune rejudecarea cauzei în ordine de apel.

Astfel, actele cauzei cert denotă că prin sentința Judecătoriei Orhei din 30 iunie 2015, Dondea Andrei, care la 17 august 2014 i-a provocat intenționat leziuni corporale grave, a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) CP al RM și condamnat la 6 ani închisoare cu suspendarea condiționată a pedepsei pe un termen de probă de un an.

Tot actele cauzei atestă că la 25 noiembrie 2015 a depus cererea de extindere a pretențiilor materiale conform art. 60 și 372 alin. (3) Codul de procedură civilă, prin care a solicitat instanței de apel încasarea de la inculpat a prejudiciului cauzat de pârât, care constă din tratamentul consecințelor leziunilor provocate de pârât și

cheltuielile de judecată suportate în perioada de la pronunțarea sentinței, data de 30 iunie 2015, până la depunerea cererii la Curtea de Apel.

Ulterior, au fost solicitate cheltuieli de tratament suplimentare conform rețetelor și bonurilor de procurare a medicamentelor pentru perioada 29 iunie 2015 - 10 noiembrie 2015 în sumă de 5 228,91 de lei. Cheltuieli de transport legate de investigațiile medicale și tratament în mun. Chișinău în sumă de 1 242 de lei. Efectuarea XXXXX, XXXXX + XXXXX în centrul medical specializat „Ovisus” - 30 110 lei. Tratamentul XXXXX - 50 000 de lei. La cerere au fost anexate toate documentele justificative în original, care se află până în prezent la materialele cauzei penale nr.1-14/2015.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2015, s-a respins ca nefondat apelul acestuia împotriva sentinței judecătoreiei Orhei din 30 iunie 2015, s-a admis în principiu acțiunea civilă suplimentară, lăsând soluționarea ei în procedură civilă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2015 și remisă cauza spre rejudecare în instanța de apel. Rejudecând cauza, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 01 noiembrie 2016 a admis apelul și cererea de extindere a pretențiilor materiale în conformitate cu art. 60 și 372 alin. (3) Codul de procedură civilă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11 aprilie 2017 a fost admis recursul, casată decizia Curții de Apel din 01 noiembrie 2016, cu menținerea sentinței judecătoreiei Orhei din 30 iunie 2015, în partea de motivare a deciziei în latura civilă s-a menționat, că partea vătămată (reclamantul) având ulterior careva cheltuieli suplimentare, poate să se adreseze în ordinea procedurii civile, prezentând probele respective.

Astfel, din conținutul normelor procedurale enunțate supra se deduce că, hotărârea judecătorească trebuie să cuprindă motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, arătându-se atât motivele pentru care s-au admis, cât și cele pentru care s-au respins cerințele părților. O hotărâre judecătorească trebuie să cuprindă în motivarea sa argumentele „pro” și „contra” care au format, în fapt și în drept, convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată, argumente care, în mod necesar, trebuie să se raporteze, pe de o parte, la supozițiile și argumentele părților, iar, pe de altă parte, la dispozițiile legale aplicabile raportului juridic litigios, în caz contrar hotărârea se va considera lipsită de suport probatoriu și legal, precum și pronunțată cu nerespectarea prevederilor legale.

Colegiul reține că instanța de apel a invocat că drept argument a respingerii apelului a servit faptul că conform sentinței din 30 iunie 2015 intimatul a fost condamnat, s-a admis parțial acțiunea civilă, iar Șalin Andrei a primit conform recipisei din 24 iulie 2015 suma adjudecată, indicând, că alte pretenții nu are.

Ori, în cererea de chemare în judecată s-a solicitat prejudiciul cauzat pentru tratamentul efectuat după depunerea acțiunii în cauza penală și după pronunțarea sentinței până la data de 11 mai 2018.

Mai mult, pe parcursul examinării cauzei, au fost respinse toate cererile și demersurile depuse de Șalin Andrei, inclusiv efectuarea unei expertize medico-legale întru elucidarea eventualei legături cauzale dintre acțiunile indicate ale lui Dondea Andrei și XXXXX suferit și solicitarea acestuia ca medicul legist să se expună asupra oportunității administrării unor medicamente din cele procurate de el. Cererea de numire a expertizei a fost susținută și de către reprezentantul

pârâtului. Pin încheierea din 02 aprilie 2018 Judecătoria Orhei, sediul Central a fost respinsă cererea privind dispunerea efectuării unei expertize medico-legale. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2019 cererea depusă de Andrei Șalin, reprezentat de avocatul Iurie Bucliș, privind dispunerea efectuării expertizei medico-legale, refuzată de prima instanță, în scopul soluționării întrebărilor dacă se constată la Șalin Andrei, conform documentelor medicale, XXXXX (deteriorarea în alt mod violentă) a XXXXX, dacă putea această leziune să survină la data de 17 august 2014, în urma loviturii cu căldarea cu mortar aplicată de pârât în fața lui Șalin Andrei, dacă este tratamentul XXXXX efectuat de el în perioada 17 august 2014 - 24 octombrie 2017, descris în documentele medicale, adecvat leziunilor XXXXX constatate, este tratamentul XXXXX efectuat de Șalin Andrei în perioada 15 iunie 2015 – 11 mai 2018 legat cu leziunile provocate de intimatul Dondea Andrei la 17 august 2014, a fost respinsă, din motiv că, întrebările solicitate de apelant, ca fiind necesare a fi puse în fața expertului, depășesc limitele învinuirii aduse lui Dondea Andrei, or din raportul de expertiză medico-legală XXXXX pus la baza acuzării lui Dondea Andrei nu rezultă existența cărorva leziuni a XXXXX la Șalin Andrei, iar întrebarea privind existența legăturii tratamentului XXXXX efectuat în perioada 15 iunie 2015 – 11 mai 2018 cu acțiunile lui Dondea Andrei la 17 august 2014, nu constituie obiect al expertizei medico-legale, urmând a fi confirmat prin actele eliberate de instituțiile corespunzătoare.

În astfel de circumstanțe, Colegiul consideră neîntemeiată concluzia instanței de apel, în cazul în care pretențiile expuse în cererea de chemare în judecată se pretinde, că au survenit după pronunțarea sentinței.

Conform art. 1398 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția legii la data relevantă speței), cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Conform art. 1422 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția legii la data relevantă speței), în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Or, conform art. 380 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, părțile și ceilalți participanți la proces sînt în drept să ceară prezentarea unor noi probe a căror reclamare a fost respinsă de prima instanță.

Cererea și demersurile înaintate se soluționează în conformitate cu prevederile art.48 și 203, instanța de apel nefiind în drept să le respingă din motivul respingerii lor în primă instanță.

La caz, Colegiul consideră neîntemeiată și argumentarea instanței de apel, prin care a indicat că la caz prima instanță a adoptat o hotărâre bazată pe un fundament temeinic și materialul probator administrat, fiind stabilite circumstanțele importante, cu aprecierea completă, obiectivă și sub toate aspectele, deoarece, la acest aspect, la caz nu s-a stabilit cu certitudine existența sau lipsa

legături cauzale dintre acțiunile infracționale ale lui Dondea Andrei și leziunile depistate și tratate, precum și necesitatea tratamentelor invocate.

Deci, instanțele de judecată nu au supus verificării aceste circumstanțe, dar au constatat netemeinicia acțiunii.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, deoarece prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestuia și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, iar instanța de recurs este în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții.

Colegiul remarcă că, instanța inferioară avea obligația rezultând din prevederile art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, de a da un răspuns cert referitor la pertinenta unui înscris sau altuia, în condițiile când este obligată să reflecte în hotărâre motivele, pertinenta, admisibilitatea, veridicitatea probelor și toate probele în ansamblu, legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei, concluziile sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin. (4) Cod de procedură civilă.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în practica sa constantă subliniază rolul pe care motivarea unei hotărâri îl are pentru respectarea art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și arată că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de a proba sau cel puțin de a le aprecia.

De altfel, instanța de apel nu se poate limita să preia total sau parțial poziția doar a unei părți a raportului litigios, ci trebuie să analizeze cauza și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de ambele părți.

În consecință, raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procedurale enunțate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că examinarea cauzei în ordine de apel a avut loc în mod arbitrar, incomplet, evaziv, deoarece soluția instanței de apel, nu întrunește condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, având în vedere faptul că această soluție nu este motivată, în condițiile în care nu sunt analizate însăși ordinele contestate prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar, de altfel fiind încălcat și principiul nemijlocirii.

Or, în conformitate cu art. 25 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Un aspect important prezintă și faptul că instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea

drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/ netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Andrei Șalin, reprezentat de avocatul Iurie Bucliș.

Se casează integral decizia din 09 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Șalin împotriva lui Andrei Dondea cu privire la încasarea prejudiciului cauzat prin infracțiune și a cheltuielilor de judecată, și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat